

Nem csalás, hanem ámitás.” E frappáns kijelentéssel összegezte habilitációs eljárásában tudományos előadását a *stellionatus* vizsgálatáról Korsósne Delacasse Krisztina 2022. december 7-én.

Korsósne Delacasse Krisztina kutatási területei közé tartozik a jogászai hivatásrendek, különösen az ügyvédség története, jelenlegi kutatásai középpontjában a magyar büntetőjog-történet, azon belül pedig a családsággal, megtevesztéssel megvalósított bűncselekmények állnak. Érdeklődése kiterjed a „jog és nyelv” témakör tanulmányozására terminológiai és egyes jogi kultúrtörténeti vonatkozásokban is. Tudományos munkáját nagyfokú elhivatottság jellemzi. Ez magában foglalja azt a precizitást, felkészültséget és odaadást jogtörténeti kutatómunkája iránt, amellyel megtartotta habilitációs előadásait 2022. december 7-én a Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán.

A szakmai bíráló bizottság elnöke Köhalmi László (tanszékvezető egyetemi tanár, PTE ÁJK Kriminológiai és Büntetés-végrehajtási Jogi Tanszék), tagjai Mezey Barna (egyetemi tanár, az MTA doktora, ELTE ÁJK Magyar Állam- és Jogtörténeti Tanszék) és Balogh Elemér (tanszékvezető egyetemi tanár, SZTE ÁJK Európai Jogtörténeti Tanszék) voltak. Póttagként szerepelt Falus Orsolya Fruzsina (habil. egyetemi docens, Dunaújvárosi Egyetem Társadalomtudományi Intézet), míg a jegyzőkönyvvezetői feladatokat Niklai Patrícia Dominika (egyetemi tanársegéd, PTE ÁJK Jogtörténeti Tanszék) látta el.

A nyilvános tantermi előadás a magyar jogtörténet kötelező tantárgy keretében zajlott. A kar Molnár Kálmán előadójában a mintegy 200 főből álló évfolyam hallgatói mellett megjelent több érdeklődő kolléga: a Jogtörténeti Tanszék – amelynek 1997-től oktatója Korsósne Delacasse Krisztina – oktatóin és óraadóin felül érkeztek érdeklődők mind a kar más tanszékeiről, mind az ország más karainak jogtörténészei közül, ezzel is kifejezve elismerésüket eddigi munkássága iránt. Előadása a tárgy tematikájához illeszkedően az „1848 – a magyar modernizáció fordulópontja. Az alkotmányos monarchia működési elvei és alapvető intézményei” címet viselte. Az 1848-as modernizációs törekvések ismertetése körében az államfő szerepét követően a népképviselői országgyűlés felépítéséről és működési elveiről esett szó. Kiemelt kérdés volt ebben az időszakban – a rendi gyűlésből népképviselőivé alakult országgyűléssel összefüggésben – a választójog szabályozása, így az előadás felhívta a figyelmet az aktív választójog általános és különös feltételeire, valamint a kizáró okokra, továbbá a passzív választójog alakulására. Az 1848. évi III. tc. és a független, felelős minisztérium jelentőségének elemzése elengedhetetlen részét képezte a téma kifejtésének, amelyhez kapcsolódóan a miniszteri felelősség eseteivel és eljárásrendjével is megismerkedhettek a hallgatók. A tantermi előadás értékelése során a szakmai bírálóbizottság megállapította, hogy a habilitáns előadói stílusa élvezetes és dinamikus; a témát átfogóan, alaposan elemezte, következtetései megalapozottak voltak. A hallgatósággal folyamatos kapcsolatot tartott, ame-

Niklai Patrícia Dominika

„Nem csalás, hanem ámitás”

Beszámoló dr. Korsósne dr. Delacasse Krisztina habilitációjáról

lyet elősegített az alkalmazott prezentáció és a megfelelő időbeosztás.

A tudományos előadás a PTE ÁJK Óriás Nándor/2 előadótermében folytatódott, ahol a szakmai bírálóbizottságon kívül túlnyomó részben a jogtörténész közönség képviseltette magát a közönség soraiban. A magyar nyelvű tudományos előadás a „Stellionatus a magyarországi jogforrásokban és a praxisban” címet viselte. Korsósne Delacasse Krisztina feltárta a *stellionatus* szó – amely egy Jókai-regényben keltette fel érdeklődését – meghatározásának nehézségeit, hiszen annak jelentése korántsem olyan egyértelmű, ahogyan azt jogászai gondolkodással elsőre feltételezhetnénk. Az értelmezés számos megközelítésben lehetséges a római jogtól kezdve az osztrák jogi hatásokkal is érintett hazai országos jogforrásokon át egészen a praxis vizsgálatáig, ebből bontakozott ki a sokrétű kutatás magja. A hazai országos jogforrások körében elemezte, hogy a dekrétumok, a Hármaskönyv, a *Praxis Criminalis* és a büntetőjogi kodifikációk (különösen az 1795. évi és az 1830. évi tervezet) rendelkezéseiben megjelent-e, és amennyiben igen, hogyan jelent meg a kutatott tényállás. A *Praxis Criminalis*-ből – amely az alsó-ausztriai büntető rendtartás fordításaként honosodott meg hazánkban – kiindulva arra a megállapításra jutott, hogy a *stellionatus* osztrák közvetítéssel, idegen jogi hatásként került be a magyar jogba, és későbbi hazai értelmezéséhez az abban elfoglalt helye jelentette az alapot. Számos példával ismerkedhettünk meg mind a *Praxis Criminalis*, mind a későbbi magyar kodifikációk kapcsán, hogy mely eseteket tekintették *stellionatus*-nak. Az előadás hangsúlyos részét jelentette a *stellionatus* miatt indult büntetőeljárások vizsgálata. A Zala megyei büntetőtörvényszék anyagaiban a szóhasználat színes palettáján szerepelt „Isteni Tsodatevő erővel bírónak magát ki adó”, „csalfa ámitó”, de még „bűbájos csalárdkodásai” okán eljárás alá vont személy is, amiből következett a *stellionatus* és a *magia* kapcsolatának feltárása is a gyakorlatban, hiszen a *stellionatus* megjelent a boszorkányság mellett, majd a helyett is. A széles körű kutatómunka eredményeképpen Korsósne Delacasse Krisztina tisztázta a terminológiában felfedezhető ellentmondásokat és összefüggéseket.

Az előadást – a szabályzati előírásoknak megfelelően – a téma idegen nyelvű összefoglalása („Stellionatus in den ungarischen Rechtsquellen und in der Gerichtspraxis”) követte. A habilitáns számot adott a német nyelvű tudományos kommunikációban, a szakkifejezések pontos használatában való jártasságáról. A tudományos előadást lezáró szakmai vita során több kolléga kifejezte elismerését mind a témaválasztás, mind a kifejtés vonatkozásában, valamint retorikai szempontból is.

A habilitációs eljárás sikerét örökíti meg az annak alapjául szolgáló „*Csalfa áméttások által többeket megkárosított*”. *A stellionatus a 18–19. századi magyar jogban* című mű, amely a kutatás során megfogalmazható lényegi megállapítások monografikus összefoglalását tartalmazza és a

Gondolat Kiadó gondozásában a Jegtörténeli Értekezések 59. köteteként jelent meg 2022-ben.

Ezúton is szívből gratulálunk Korsósne Delacasse Krisztina sikeres habilitációjához, amelyet a szakmai bírálóbizottság is maximális pontszámmal, azaz 100%-kal értékelt mind a tantermi, mind a tudományos előadás vonatkozásában. A bizottság kifejezte elismerését a habilitáns világos előadásmódja iránt, nyelvi készsége alapján alkalmasnak tartotta arra, hogy idegen nyelven is előadásokat tartson. Értékelésük alapján Korsósne Delacasse Krisztina a választott tudományterület elmélyült ismerője, ez alapján kétséget kizáróan felkészült a kutatói és a tanári tevékenységre.

